

Toetreding

Gelieve dit antwoordformulier in een gesloten en gefrankeerde enveloppe terug te sturen naar
ter attentie van Severine Delen of van Mélanie Berghmans, Marnixlaan 24, 1000 Brussel.

THE ART SOCIETY

Redactie:

Séverine Delen
Mélanie Berghmans
Hebben meegewerkt

aan dit nummer:

Philippe Van Cauteren
Henry Bounameaux

Design en lay-out:

Irena Degryse

Productie:

ING Marketing Communication

Beeldmateriaal:

Beeldmateriaal bestemd voor
promotioneel gebruik door de pers.

The Art Society heeft geprobeerd
haar verplichtingen t.o.v. alle
rechtshouders te vervullen.

De rechtshouders die menen
dat hun rechten desalniettemin
onvoldoende zijn verdedigd,
worden verzocht contact op te
nemen met The Art Society.

Verantwoordelijk uitgever:

Guy de Marnix
Marnixlaan 24
1000 Brussel

The ART'ICLE

Directrice:

Séverine Delen
02 547 3390

Artistiek medewerkster:

Mélanie Berghmans
02 547 8759

Beheerraad:

Guy de Marnix
Noël Dor

Erecomité:

Geert Behaegel
Lieven Declerck
Sophie Lammerant-Velge
Hélène Mairlot
Chantal Pirlot
Emmy Tob

Contactadres:

The Art Society
Marnixlaan 24
1000 Brussel
fax: 02 547 3260
www.theartsociety.be
info@theartsociety.be

The Art Society
is een vereniging van
kunstkenners en
-verzamelaars, een
uitwisselingsplatform voor
ontmoetingen en discussies.

Ze organiseert bezoeken
aan tentoonstellingen van
moderne en hedendaagse
kunst, in België en buitenland.

Ze houdt ook geregeld
conferenties en biedt
haar leden een breed
gamma van diensten:
fiscaal, juridisch en
verzekeringsadvies,
vermogens- en erfplanning,
waardebepaling en
expertise van kunstwerken.

The Art Society is
een partnership van
ING Private Banking,
Christie's, Hiscox en Jaguar.

The ART'ICLE

Nr.10 - Viermaandelijks magazine voor de leden van The Art Society

- > Watou: poëtische passage
- > 4 (Young) (Belgian) artists:
Geyskens, Stallaerts, Floré en Meuris
- > Groeninge, of het succesverhaal
van een verzamelaarscollectief
- > Een kunstwerk verzenden of uitvoeren.
Overzicht van de huidige reglementering

Oktober 2005

THE ART SOCIETY

Watou: poëtische passage

Zaterdag 3 september. Een mooie nazomerdag. Vijftig leden van The Art Society ontdekken Watou, een nog te weinig gekende plek in West-Vlaanderen, waar poëzie en hedendaagse kunst op een unieke manier hand in hand gaan. Elke zomer staan het dorp en zijn omgeving vol eigentijdse kunstwerken die door verzamelaars zijn uitgeleend, terwijl de bezoeker tegelijk niet om de gedichten heen kan, die op grote glazen platen staan geschreven of worden voorgelezen. Dit jaar vierde het poëziefestival van Watou zijn 25e verjaardag. Het thema was ontleend aan een gedicht van Henri Meschonnic: 'Nous le passage'.

Pietro Sanguineti, *Lost*, 2002, © Dirk Pauwels

Initiatiefnemers van het poëziefestival zijn de enthousiaste dichter Gwy Mandelinck en zijn vrouw. Beiden zijn ook fervente kunstliefhebbers. In 1980 hadden zij het idee om op een jaarlijks wekerend festival plastische kunst en poëzie samen te brengen, telkens rond een ander thema. 'Grensoversteek' is het thema van dit jaar. De klassieke tegenstellingen tussen landen en talen, plastische kunst en poëzie, leven en dood, binnen en buiten, privé en publiek, platteland en stad, worden opgeheven. Meteen komt een ander fenomeen in de plaats: verschuiving, mobiliteit – en krijgt de *passage* uit de titel zijn volle gewicht.

Voor het samenbrengen van woord en beeld viel de keuze dit jaar op architect Koen van Synghe. Hij visualiseert 22 gedichten door ze in lichtletters op grote, donkere, glazen platen te laten verschijnen en verdwijnen, wat de mobiliteit onderstreept. Het thema van het festival komt ook tot uiting in de keuze van de hedendaagse kunstwerken. Curatoren Lieven Declerck en Cis Bierinckx putten uit privé-verzamelingen en tonen werk van kunstenaars die ter plekke aan de slag zijn. Kerngegevens is de spanning tussen het vaste en het bewegende beeld, tussen het materiaal en het beeld – passage, andermaal. De bruikleengevers steken de grens over tussen privé en publiek. Tegelijk worden hun werken tentoongesteld in ruimten die op een of andere manier onaf zijn, in schrille tegenstelling tot klassieke expositieruimten als musea, galerieën, salons en tuinen.

Na een korte inleiding door Gwy Mandelinck 'passeerden' wij langs verschillende gebouwen en openluchtinstallaties. Onze Nederlandstalige leden hadden het voorrecht dat ze dat onder leiding van Gwy Mandelinck en Lieven Declerck

De gotische toren van
het stadhuis vangt zachte
zonnestralen. Een teerblauwe
hemel overhuift de Grote Markt, die
zich opmaakt om de eerste toeristen te
ontvangen. Caféhouders vegen hun tafeltjes
schoon, duiven roekoeën op de puntgevels en
straatschilders zoeken het beste plekje voor hun
ezel. Een terras dat uitziet op het mooiste plein ter
wereld, een lekker kopje koffie: de rust en het genoegen
van een laatzomerochtend in het hart van de hoofdstad van
Europa. De eeuwen schuiven hier over elkaar: de barok keuvelt
met de gotiek en de bedaagde Middeleeuwen kijken geamuseerd
neer op de negentiende-eeuwse pogingen die hun stijl dunnetjes
overdoen ... Na twee maanden afwezigheid is de zon weer van de
partij. Maar schijn bedriegt. Begin september rustig genieten van de
sfeer op een eeuwenoud plein? Begin september staat toch voor alle
mogelijke soorten begin? Begin van het nieuwe schooljaar, van het
parlementaire jaar, van de dagelijkse verkeersopstoppingen ... Zelfs het
weer lijkt een nieuw begin te willen maken! The Art Society blijft niet
achter. Hoewel ... begint ze een nieuw seizoen? Nee, ze vliegt erin!

Vanaf nu kunnen we trouwens van een
heuse equipe spreken. Inderdaad, de formule
van onze club slaat aan en haar leden zijn
bijzonder dynamisch. Om de artistieke
actualiteit op de voet te volgen en u nog
meer exclusieve evenementen te kunnen
voorstellen, mag ik voortaan rekenen op de
bij voorbaat gewaardeerde medewerking van
Mélanie Berghmans, die haar ervaring in de
wereld van de eigentijdse kunst te onzen
dienste zal stellen.

Bij het doorbladeren van dit nummer was ik getroffen door het enthousiasme
dat van elk artikel straalt. Enthousiasme houdt ons gaande, voedt onze
hartstochten en drijft de wereld naar steeds beter. Enthousiasme maakt het
mogelijk om vanuit bijna niets grootse dingen te verwezenlijken ...
Zonder enthousiasme geen festival van poëzie en hedendaagse kunst
te midden van de velden. Zonder enthousiasme waagt een jonge
kunstenaar het niet om tegen de stroom van de redelijkheid in
voluit te gaan voor zijn kunst en van haar te willen leven.
Zonder enthousiasme richten bevriende verzamelaars geen
collectief op voor de aankoop van kunstwerken. Beseft u dat
sommige van deze vonkjes op een mooie dag wel eens
als «kunschat» beschermd zouden kunnen zijn?

Het seizoen 2005-2006 belooft in meer dan één op-
zicht boeiend te worden. Onze eerste activiteit,
het bezoek aan Watou, was daarvan het
klinkende bewijs. Bedankt voor uw
enthousiasme.

Séverine Delen

Freek Wambacq,
Tracteur sur mur, 2005,
© Dirk Pauwels

konden doen. Elke verwijzing naar de museale ruimte is in Watou bewust achterwege gelaten. De organisatoren wilden het gebeuren niet binnenskamers houden en kozen voor een subtiele mengeling van eigentijdse kunst en rustig plattelandsleven. Watou wordt tijdens het festival een plek waar internationale ontmoetingen perfect samengaan met de charme van een landelijk dorpje, een charme die de poëzie en de rustige stemmen die haar voorlezen ten volle tot hun recht laat komen.

Onze leden konden al vlog vaststellen dat de deelnemende kunstenaars inderdaad van overal ter wereld komen. Bij de ingang van het zeer landelijke 'Grensland' botst de bezoeker op *You are a Captive Audience*, een werk in zwart en wit van Barbara Krüger dat hem uit zijn poëtische mijmeringen haalt en hem vrij bruusk weer in de dagelijkse werkelijkheid brengt. Twee gedichten verder leidden stemmen ons door een lange gang tot bij *Le Bruit* van Suzanne Lafont. Het begrip 'passage' kreeg zijn volle gewicht in *Border* van Laura Waddington, die pakkend het tragische lot verfilmt van vluchtelingen die de grens proberen over te steken. We konden moeilijk achteloos voorbijgaan aan de blauwe banken buiten, want die staan precies op de grens met Frankrijk – een willekeurige grens, zo suggereerde ons het feit dat de stemmen uit de luidsprekers eromheen door de wind alle kanten op werden gewaaid.

Elmgreen and Dragset, *Marriage*, 2004, © Dirk Pauwels

De kerk en het kerkhof van het dorp maken deel uit van de festivalruimte. Meteen worden we eraan herinnerd dat het thema van de overgang van leven naar dood in het oeuvre van heel wat kunstenaars en dichters een centrale plaats inneemt. Op deze 'plek van geloof' wordt het verschijnen-en-verdwijnen van het geschreven gedicht helemaal omvat door het licht van een vergulde *Icon* van Christian Eckart.

Christian Eckart, *Icon*, 1989, © Dirk Pauwels

Wat verder, in het 'Douviehuis', legt Pierre Bismuth elk personage van de video *The Jungle book Project* een andere taal in de mond. Dat stemt tot nadenken over de taal als middel om grenzen te overschrijden en kloven te overbruggen. Ook *Marriage* van Elmgreen and Dragset liet ons niet onberoerd: twee lavabo's met verwrongen maar verbonden leidingen symboliseren de moeilijkheden die zich in een koppel kunnen voordoen, maar ook de verbintenis van het huwelijk. Onze tocht door de wereld van poëzie en eigentijdse kunst was vol emoties. Er was zo veel te voelen, te ruiken, te betasten, te proeven en te beleven in Watou, dat het onbegonnen werk is om het hier allemaal op te sommen ...

Hans Op de Beeck

Enkele kilometers verder wachtte onze leden een verrassing. In de 'Douviehoeve' is een draaimolen te zien met de toepasselijke titel *Merry-Go-Round*. Het is een werk van Hans Op de Beeck, die onze uitnodiging vriendelijk aanvaard had en in eigen persoon aanwezig was. Op de Beeck is al langer enthousiast bezig met carroussels, symbool bij uitstek van de circus- en kermiswereld. Zijn *Merry-Go-Round*, een draaimolen op ware grootte, is in zwarte gordijnen gehuld. Het decor is tot een minimum herleid, zodat de verbeelding vrij spel heeft. Op de Beeck legde ons uit dat het werk kan begrepen worden als een uitnodiging tot plezier en vermaak, precies op een ogenblik waarop die op een laag pitje staan of bedreigd worden: de zwarte gordijnen verwijzen naar een kind dat slaapt of nachtmerries heeft. Terwijl het werk in New York als een autonome sculptuur werd getoond, gebruikt Hans Op de Beeck hier een klankband en de desolaatheid van de oude schuur als bijkomende betekenselementen. Kinderstemmen declameren gedichten die Paul Demets speciaal voor Hans Op de Beeck heeft geschreven. Daardoor is het werk perfect op

zijn plaats in een festival dat poëzie en plastische kunst bijeen wil brengen. Op de Beeck ziet kinderen trouwens niet in de eerste plaats als 'onschuldige wezentjes', maar is gefascineerd door hun onbewuste, halfbewuste en bewuste leefwereld. Dat is beslist geen wereld van zachtroze en teerblauwe tinten. Wat gaat er om in de verbeelding, de fantasie en het onderbewuste van baby's, peuters en kleuters? Dat is wat Hans Op de Beeck intrigeert. Om daar iets over te zeggen, kiest hij zijn media zo, dat elke keer duidelijk wordt hoe moeilijk het wel is om op een realistische manier iets van de verbeeldingswereld van kinderen tot uitdrukking te brengen. De carroussel komt eveneens voor in zijn video *Blender* (2003) en in 'video stills', dat wil zeggen van video's afgeleide foto's. Hij bracht ook zijn *Car* (2005) en zijn *Location* (2005) ter sprake. Eerstgenoemd werk is een automatische draaimolen die verwijst naar de wereld van het kind en van soms absurd plezier. Het tweede, een enorme installatie die dit jaar op de beurs van Bazel te zien was, stelt een wegrestaurant voor. Het is een donkere, gesloten ruimte van 20 meter lang, waar de bezoeker kan plaatsnemen voor een raam dat uitzielt op iets wat op een autosnelweg lijkt ... en zo kan nadenken over het leven dat voorbijgaat. Hans Op de Beeck heeft indruk gemaakt: hij is echt professioneel bezig, zijn kunstwerken zijn de vrucht van diep nadenken.

Als naar gewoonte sloten we deze bijeenkomst af rond een glas champagne en enkele hapjes. Restaurant Pegasus, een aanrader in het leperse, was voor onze opgetogen leden het perfecte kader om geanimeerd na te praten over de voorbije dag.

Hans Op de Beeck, *Merry-Go-Round*, sculptuur-installatie, 2005, courtesy of the artist

1

4 (Young) (Belgian) artists: Geyskens, Stallaerts, Floré en Meuris

*“Kunstenaars verzamelen verzamelaars.
En verzamelaars verzamelen kunstenaars.”
Deze uitspraak van Dr. Martin von Ringleben
– zoöloog en kunsthistoricus uit Wenen –
lijkt me een gepast startpunt voor een
artikel over jonge kunstenaars in België.*

Wordt een directeur van een museum gevraagd een aantal jonge kunstenaars voor te stellen, dan bevinden we ons onmiddellijk in een sociologisch complex kluwen van artistieke potentie, museale waardering en mercantiele mogelijkheden. Desalniettemin blijft het een interessant voorstel en een belangrijke hypothese. En toch wil ik een kanttekening maken bij het begrip jong. In een catalogustekst voor de tentoonstelling *Young artists (selected by)* – een project geïnitieerd door Sint-Lukas Gent en voor het eerst in samenwerking met de Academie Gent – heb ik de volgende passage opgetekend: “De enige manier dat ik dit begrip (jong) wil en kan invullen is door het aantal jaren op te tellen vanaf het moment dat de kunstenaars niet langer aan een officiële kunstopleiding deelnemen. Een jong kunstenaar laat zich herkennen aan de duur van de verstreken tijd tussen zijn verblijf binnen een institutioneel-academische omgeving en zijn integratie aan (of weigering van) de

dwang van de sociale én artistieke realiteit. Slechts in die betekenis (van jong afgestudeerden) hebben we hier hoofdzakelijk met jonge kunstenaars en kunstenaressen te maken. Jong in ervaring, niet zozeer ten overstaan van een eigen werk en artistieke attitude, maar ten overstaan van een steeds complexer wordende kunstwereld geregeerd door een set van onuitgesproken codes, handelingen en verwachtingen. Als kunstenaar is het niet uitzonderlijk dat je een artistieke (en biologische) maturiteit bereikt, maar toch ‘jong’ blijft door het onhandig hanteren en begrijpen van de artistieke etiquette.”

Met dit voor ogen maak ik een voorzichtig voorstel van een aantal kunstenaars, reik ik artistieke denkwerelden aan. Het is een voorstel tot selectie, gegroeid uit persoonlijke huidige interesses en actuele engagementen. Vier kunstenaars: Vincent Geyskens, Wesley Meuris, Christophe Floré, Helmut Stallaerts.

Vincent Geyskens (1971) is een schilder voor wie schilderkunst niet dood is. Er bestaán namelijk schilders voor wie schilderkunst toch al lang gestorven is. Geyskens denkt schilderkunst echter vanuit de permanente comateuze toestand van het medium. Zijn werk bevindt zich in een slingerbeweging tussen figuratie en abstractie die steeds in zijn doeken opduikt. Maar abstractie vertrekt vanuit een figuratie, en de figuratie is abstract gedacht. Schilderkunst weet Geyskens uit zijn coma op te rakelen door beelden te zoeken die hun oorsprong vinden in de wereld van kapitalistische en abstracte perversie. Het membraan van zijn doeken

heeft de perverse vlezigheid van een (verziekende) huid, zijn kadreeringen verraden indirect een interesse voor de pathologie van onze postkapitalistische samenleving.

Voor Helmut Stallaerts (1982) verhoudt schilderkunst zich op een andere manier tot de realiteit. Schilderkunst is voor hem een kritische afbeelding van bepaalde sociale institutionele processen: dwang en onderdrukking, individu en massa, sociale controle en vrijheid, herinnering en heden. Zijn werk ontwikkelt zich meestal in figuratieve reeksen gedrenkt in een wazig uniform kleurbad.

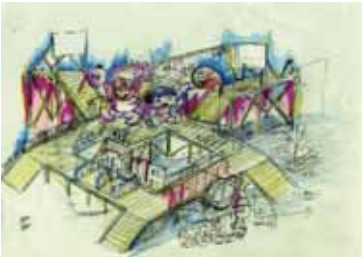

2

Stallaerts' kleurenmobiliteit bevindt zich in de vertraging van de fotografie. Een paar jaar terug schilderde hij een ambigu kritisch pantheon van het kwade. Tussen de in groen gedrenkte realistische portretten van Hitler, Goebbels, Goering en dies meer duikt het hoofd op van een onbekend slachtoffer of jonge held. Een andere reeks schilderijen toont de 'rites de passage' van elke familie, een interpretatie van historie- of genreschilderkunst toegespitst op het gezin, het sociale cement van onze samenleving. Stallaerts laat gezichten en handelingen vervagen tot de archetypische oorsprong van een

3

4

herkenbaar sociaal handelingsapparaat. Hij documenteert in een 'nostalgische' figuratie dwingende actuele maatschappelijke processen. Met schilderkunst probeert hij die sociale codes te beheersen en te articuleren waardoor elkeen vandaag en morgen doorleefd wordt.

De ambiguïteit in het werk van **Christophe Floré** (1972) speelt zich elders af. Hij studeerde af als kunstenaar, maar kwam onverwacht terecht in de gladde wereld van reclame en marketing. Het is deze dubbelheid – door hemzelf 'desktop graffiti' genoemd – die de kern van zijn artistiek werk vormt. Floré maakt vooral tekeningen ontstaan tijdens zijn werkuren in de marketingbusiness. Tekeningen die als het ware hun oorsprong vinden tussen keyboard en bureau in materialen als tippex, markeerstiften, kleurpotloden en ballpoint. Op het liggend papierformaat ontstaan weerbarstige tekeningen die zich ergens situeren tussen architectonische doodles en romantische hysterische obsessies: de onbereikbaarheid van de vrouw. Zijn actieve ervaring in de reclamewereld is

een duidelijk vormend onderdeel van de artistieke praktijk van Floré. Zijn tekeningen worden gepubliceerd in zelf vormgegeven glossy magazines en catalogi verdeeld volgens de 'gouden snede' van de productplacement.

Elk van de drie vermelde kunstenaars bedienen zich binnen schilderen en tekenen van een interesse in een geconditioneerde realiteit. **Wesley Meuris** (1977) deelt die interesse met de andere kunstenaars, maar vertaalt die in installaties en sculpturen die alledaagse architecturale codes simuleren en vervreemden. Hij recontextualiseert vaak gestandaardiseerde architecturale elementen en ruimtes (zwembaden, piscines, fonteinen, kooien ...) en onderzoekt met een gedetailleerde aandacht voor onder meer proporties, dimensies en functies, de mate van controle en mentale fysieke 'dwang' ervan op de mens. Meuris ontwikkelt lege architecturale constructies waarop de toeschouwer zijn conventies van gebruik projecteert. Tussen de *inventio* van de alledaagse architectuur en de formele plastische taal van sculptuur vervreemdt Meuris een stuk realiteit. Meuris bouwt asceptisch 'verlaten' ruimtes niet als een *vanitas*, maar als een *memento mori* over voorgeschreven automatische gedragscodes. Recentelijk ontwikkelt hij een zoologisch classificatiesysteem met bijbehorende kooien. Een nauwgezette (pseudo-) wetenschappelijke systematiek vormt het vertrekpunt voor het ontwikkelen van leefruimten. Elementaire functionele principes als afsluiting, helling,

opening, verdeling, lichtintensiteit – vereisten die van het dier en de toeschouwer komen – worden architecturale en sculpturale parameters voor het indiceren van de relatie tussen de triade toeschouwer-kooi-dier. Of gaat het veeleer over de triade toeschouwer-kooi-kunstwerk?

Hoe dan ook, een andere belangrijke triade – en dit los van het werk van Meuris – is die van de kunstenaar, de verzamelaar en het museum. Misschien is dit artikel wel een aanzet om hierover in de toekomst verder na te denken. Kunstenaars verzamelen verzamelaars. En verzamelaars verzamelen kunstenaars. Wie verzamelt de musea dan?

Philippe Van Cauteren
 Artistiek directeur van het S.M.A.K.

5

- 1 Vincent Geyskens, *Cante Hondo*, 2003, oil on canvas, 100 x 50 cm
- 2 Vincent Geyskens, *The Spielmacher*, 2003, oil on canvas, 61 x 49 cm
- 3 Helmut Stallaerts, *Black Milk is Bordering White Fear*, 2005, oil on canvas, 50 x 70 cm, detail, canvas 4 of 4, collectie Dusselier-Soens
- 4 Christophe Floré, *Tina-Square*, 2005, © www.desktopgraffiti.be
- 5 Christophe Floré, *Twisted Tendernesssss* (detail), 2004, © www.desktopgraffiti.be
- 6 Wesley Meuris, *Cage for Galago Crassicaudata*, 2005, 220 x 160 x 350 cm, hout, glasmazaïek, glas, ventilator en verlichting, foto C. Demeter, courtesy Annie Gentils Gallery, Antwerp

Groeninge, of het succesverhaal van een verzamelaarscollectief

Op 14 oktober is een ontmoeting gepland tussen de leden van The Art Society en de leden van een andere vereniging van verzamelaars van hedendaagse kunst, de beleggersclub Groeninge uit Brugge. Twee hartstochtelijke kunstverzamelaars liggen aan de basis van die vereniging: Leo Van Tuyckom en Lieve Hermant. Het grote verschil met onze vereniging is dat zij is opgericht om samen kunstwerken aan te kopen. Wij kijken al uit naar het bezoek aan het Leerhuys, waar zij speciaal voor die gelegenheid een aantal van hun mooiste kunstwerken zullen tentoonstellen.

Het idee is gerijpt in het hoofd van twee Brugse vrienden, Leo Van Tuyckom en Lieve Hermant, allebei kunstverzamelaars. In 1985 namen zij contact op met de Brusselse kunstcriticus Pierre Sterckx, die reeds enige ervaring had op het vlak van collectieven die hedendaagse kunst verzamelen. In 1970 waren Leo en Pierre – naast onder meer Hergé en baron Lambert – in Brussel al lid van de Groep van Twaalf. De ervaring die ze daar hadden opgedaan, hebben ze gebruikt om de formule te optimaliseren. Dat vroeg enkele maanden werk, maar daarna konden Lieve en Leo al snel een twintigtal mensen uit Gent, Kortrijk, Brussel en Antwerpen overtuigen om samen een club op te richten voor de aankoop van hedendaagse kunst. De Groeninge Collection bevindt zich in Brugge, op twee stappen van het Groeningemuseum, en is gehuisvest op de zolder van het Leerhuys, een oude leerlooierij waar ook een kunstgalerie gevestigd was. Daar houden ze ook hun vergaderingen.

Manier van werken

Bij de start waren niet alle leden verzamelaars. Ieder engageerde zich voor vijf jaar. Het grondidee en de basisprincipes waren heel eenvoudig: ze wilden zonder al te veel beslommingen een collectie hedendaagse kunst tot stand brengen; vóór het einde van de afgesproken periode mochten geen werken herverkocht worden en was er geen sprake van winstdeling. Groeninge 1 zag het licht in 1986. Na vijf jaar beslisten ze gezamenlijk het contract voor vijf jaar te verlengen. De nieuwe module heette Groeninge 2. Sinds 2004 heeft de club het juridische statuut van een Stichting Fonds voor Gemene Beleggingen van Nederlands recht. Zo hoeven ze de BTW niet te betalen bij de aankoop van een werk, maar pas bij het doorverkopen ervan. Op de gerealiseerde meerwaarde wordt geen belasting geheven. Als stichting heeft Groeninge natuurlijk ook verplichtingen. Zo moeten haar werken op geregelde tijdstippen toegankelijk zijn voor het publiek.

Als een module na vijf jaar wordt afgesloten, betekent dat niet dat de intussen verzamelde werken onmiddellijk worden verkocht. Zo werden de werken die Groeninge 1 en Groeninge 2 tussen 1986 en 1996 verwierven pas verkocht in 1998, dus twaalf jaar na de aankoop van de eerste werken. Ondertussen mag geen enkel werk worden uitgeleend, tenzij voor museumtentoonstellingen. Daarna worden de werken per opbod verkocht onder de leden van de club.

Bij het ingaan van een nieuwe module kunnen nieuwe leden toetreden. Groeninge 4 telt nu 25 leden. Hun nieuwe raadgever is de Nederlander Carel Balth. De leden komen om de twee maanden bijeen. Op iedere zitting wordt een uiteenzetting gegeven over eventuele aankopen. Verder worden kunstenaars, critici, museumdirecteurs en bekende verzamelaars uitgenodigd. En omdat gezelligheid ook belangrijk is, eindigt elke bijeenkomst met een lekker etentje. Om die gezelligheid te waarborgen heeft men de groep ook bewust beperkt tot 25 paren.

Aankooppolitiek

Vanaf het begin heeft men voor het samenstellen van de verzameling ruime, dynamische criteria gehanteerd: het moest gaan om hedendaagse kunst van gelijk welk medium en de kunstenaars mochten nog niet de top van hun faam hebben bereikt, liefst zelfs alleen nog maar bekend zijn bij enkele curatoren en critici die een fijne neus hebben voor jong, aankomend talent. Veel van die kunstenaars – Tony Cragg bijvoorbeeld, of Alan Mac Collum – zijn intussen wereldberoemd en zijn niet meer weg te denken uit de kunstgeschiedenis. Leeftijd of nationaliteit spelen geen rol. Zo komt een uiterst eclectisch geheel tot stand, dat gaat van *Splatter Chair* (1994) van de alom bekende Amerikaanse kunstenaar Richard Artschwager tot *Untitled* (2002) van de jonge Italiaan Giuseppe Gabellone. Dankzij de openheid van geest van de leden komen uiteenlopende en soms ronduit tegengestelde tendensen en stromingen elkaar in de collectie tegen: Sol LeWitt bevindt zich er in het gezelschap van Koen van den Broek en Keith Haring in dat van Juan Muñoz. Een degelijke informatie en de vreugde van het ontdekken zijn voor Groeninge belangrijker dan de opwindende modetrends en speculatie.

1

2

3

4

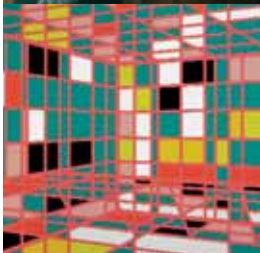
5

6

7

8

- 1 Alicia Framis, *Burkha*, 2003
- 2 Marijke Van Warmerdam, *Forever*, 2000
- 3 Richard Artschwager, *Splatter Chair*, 1994
- 4 Koen van den Broek, *Water Lillies*, 2005
- 5 Guillermo Kuitca, *Covent Garden III*, 2004
- 6 Anri Sala, *Christmas Tree*, 2002
- 7 Sharon Lockhart, *Untitled*, 2003
- 8 Sarah Morris, *Pools – Hotel Impala*, 2002

Juan Muñoz,
Several Figures, 1999

Giuseppe Gabellone,
Untitled, 2002

Over een periode van vijf jaar koopt Groeninge zowat 35 werken aan. Een beheerraad van acht leden neemt de uiteindelijke beslissing. Financieel rendement is niet de drijfveer om toe te treden tot Groeninge, maar geld is toch geen onbelangrijke factor voor de samenhang binnen de groep.

Recente aanwinsten

De professionele aanpak en de ervaring van Carel Balth hebben sinds enkele jaren een positieve invloed op de keuze van de werken. Enkele voorbeelden. *Burkha* (2002), een foto van de Spaanse kunstenares Alicia Framis, maakt deel uit van het project *Anti-Dog Collection*, dat zinspeelt op de creatie van een nieuw kledingmerk. 'Anti-dog' verwijst naar een ervaring van de kunstenares in Berlijn. Tijdens een verblijf in die stad merkte zij dat extremisten er een spelletje van maakten hun honden los te laten op mensen met een donkere huidskleur. Samen met couturiers als Hussein Chalayan heeft zij dan kleding ontworpen in 'Twaron', een materiaal dat bestand is tegen vuur, kogels en hondenbeten. Het merk werd in Parijs gelanceerd en bestaat nog altijd. Het werk van Alicia Framis is altijd ingegeven door politieke en sociale bekommernissen.

De Amerikaanse Sarah Morris, die net als Alicia Framis in 1967 geboren is, is bekend voor haar films, haar abstracte schilderijen en haar litho's die even zoveel verkenningen zijn van de leefwereld van de Amerikaanse grootsteden en de visuele eigenheden van het stadslandschap in de Verenigde Staten. *Pools – Hotel Impala* (2002) maakt deel uit van een reeks schilderijen waarvoor ze vertrokken is van de zwembaden van hotels in Miami. Dat zijn voor haar typische symbolen van de levensstijl en de ideologie van die stad, waar alles zo kunstmatig aandoet. Hoe Morris tegen die stad aankijkt, maakt zij duidelijk door het onderwerp van haar werk te versnipperen over een glad, glanzend beeldvlak dat nauwgezet gerasterd is en hier en daar verzadigd is met zachte maar volle kleuren. Haar doek is een metafoor voor Miami: de kijker wordt meegezogen in een diepe duizeling en krijgt paradoxaalwijs het gevoel dat hij gaat stikken.

Bij de aanwinsten van werk van Benelux-kunstenars onthouden we de namen van Koen van den Broek en Marijke Van Warmerdam. De Belgische schilder Koen van den Broek is vooral bezig met de manier waarop wij tegen het landschap aankijken. De kilte van het stedelijke landschap komt net zo goed aan bod als de clichématige kijk op het platteland. Van den Broek heeft iets met dat laatste. Bij *Water Lillies* (2005) bijvoorbeeld heeft hij een scherpe kleurenfoto van waterlilies als uitgangspunt genomen voor een semi-abstract schilderij op doek. Daarbij laat hij het beeld zo uit elkaar vallen, dat het oorspronkelijke onderwerp er toch weer doorheen komt. De neutrale, donkere kleuren worden geaccentueerd door diepblauwe, fel oranje en gitzwarte toetsen die het onderwerp bijna tot bijzaak maken. Koen van den Broek kijkt in zijn werk met een indringende blik naar heel gewone dingen. Voor de kijker levert dat een sterke, visuele ervaring op.

Marijke Van Warmerdam is beslist een van de meest succesvolle Nederlandse kunstenaars van de laatste jaren. *Forever* (2000) is een reuzegrote foto waarop een vrouw in trouwjurk voor een boom staat. Haar gezicht gaat schuil achter de takken. Vóór haar ligt een stapel papieren zakdoekjes. Op elk zakdoekje staat 'Yes'. Het gaat om meer dan een gewone allegorie. Van Warmerdam benadrukt in haar oeuvre namelijk voortdurend het nonsensicale. De dimensie van on-zin als een mengeling van absurditeit, humor en kinderlijke onschuld is hier sterk aanwezig. De relatie tussen de zakdoeken, het 'ja' en de huwelijksjapon spreekt voor zichzelf, maar de stapel zakdoeken en het verholde gezicht voegen er een Duchamp-toets aan toe. Het eenvoudige alledaagse is niet wat het lijkt. Van Warmerdams oeuvre confronteert de kijker met ambivalente gevoelens: hij voelt zich bevrijd en gelukkig, maar plots begint de twijfel te knagen ...

Het bijna twintigjarige verhaal van Groeninge beperkt zich niet tot aankopen. Net als de leden van The Art Society trekken ook die van Groeninge geregeld naar musea en naar belangrijke beurzen van hedendaagse kunst. De zin voor avontuur zit er bij hen in. De meeste leden van de groep hebben trouwens in de loop van de jaren ook een eigen verzameling aangelegd.

James Ensor, *Death and Masks*, 1927, courtesy Ronny Van de Velde, Antwerp

Een kunstwerk verzenden of uitvoeren. Overzicht van de huidige reglementering

Juridisch gezien verschillen kunstwerken in niets van andere goederen. De Europese regels voor de omloop van goederen zijn dus ook daarop van toepassing. Er kunnen zich twee duidelijk onderscheiden gevallen voordoen: verzending en uitvoer. Bij verzending verhuist een werk van één lidstaat naar een andere. Bij uitvoer gaat een werk van een lidstaat naar een land buiten de Europese Unie.

Verzending

Artikel 34 van het Verdrag van Rome stelt als regel dat goederen binnen de Unie vrij mogen circuleren. Elk kunstwerk kan dus vrij van één lidstaat naar een andere worden overgebracht. Daar hoeft geen toelating voor gevraagd. Artikel 36 van datzelfde Verdrag bepaalt één uitzondering op die regel: elke lidstaat mag beperkingen opleggen voor 'nationale schatten met artistieke, historische of archeologische waarde'. Die begrippen worden door het verdrag niet nader omschreven. Elke lidstaat moet die zelf invullen. Het kan daarbij zowel gaan om werken die op zijn grondgebied tot stand kwamen als om werken die van elders afkomstig zijn. In sommige staten worden die begrippen heel strikt, in andere heel breed geïnterpreteerd.

België heeft dus net als de andere lidstaten het recht om te beslissen welk goed onder de categorie 'nationale schatten' valt en dus zijn grondgebied niet of slechts onder bepaalde voorwaarden mag verlaten. Omdat cultuur een gemeenschapsbevoegdheid is, zijn het de Gemeenschappen die de spelregels bepalen.

De Vlaamse Gemeenschap heeft nog niet uitdrukkelijk vastgelegd wat men volgens haar onder 'schat' dient te verstaan. Wel heeft zij op 24 januari 2003 het 'decreet houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang' – het zogenaamde topstukkendecreet – goedgekeurd en een relatief beperkte lijst opgesteld van 'zeldzame en onmisbare voorwerpen en verzamelingen, in privé-bezit of openbaar bezit'. We mogen ervan uitgaan dat daarmee de eerder genoemde 'schatten' bedoeld zijn. Anders had het opstellen van zo'n lijst niet veel zin, want dan kon het werk toch nog naar het buitenland verhuizen ... Als de goederen op die lijst het grondgebied

van de Vlaamse Gemeenschap niet zonder toestemming mogen verlaten, mogen zij a fortiori het Belgische grondgebied niet verlaten, althans niet definitief, want een toelating voor tijdelijke verzending is niet uitgesloten. A contrario en dus in de meeste gevallen geldt dat u, als u op het grondgebied van de Vlaamse Gemeenschap woont en uw kunstwerk niet voorkomt op de lijst van topstukken, zonder problemen en zonder enige toelating te vragen het bedoelde werk naar Londen of Amsterdam kunt sturen.

Woont u op het grondgebied van de Franse Gemeenschap, dan bent u onderworpen aan het decreet van 11 juli 2002, waarin het begrip 'schat' wel voorkomt, maar niet nader omschreven wordt. Omdat het decreet nog altijd niet gevolgd is door een uitvoeringsbesluit en er op dit ogenblik nog geen enkele lijst is opgesteld, mag elk kunstwerk dat in de Franse Gemeenschap wordt bewaard zonder enige formaliteit worden verzonden.

Woont u in Brussel, dan geldt het principe van de vrije circulatie van goederen zonder beperking, althans zolang er geen samenwerkingsakkoord is tussen de Gemeenschappen en een federale wet de zaak niet geregeld heeft. Ook de Duitstalige Gemeenschap heeft op dat vlak nog geen regels uitgewerkt en dus bestaat daar geen enkele beperking op het verzenden van een kunstwerk dat in privé-bezit is.

Delvaux, *Het Scherm*, 1935, oil on canvas, © Stichting Paul Delvaux, Sint-Idesbald, Belgium

Uitvoer

Om haar erfgoed te beschermen heeft de Europese Unie beslist controle uit te oefenen op de definitieve uitvoer van de 'culturele goederen' die worden omschreven door de maatregel (CEE) van de Raad nr. 3911/92 van 9 december 1992, waarbij evenwel een financiële ondergrens, afhankelijk van de aard van de goederen, is ingebouwd. Die maatregel is opgenomen in ons recht, zodat een toelating dient gevraagd voor elk werk dat aan beide criteria voldoet – elk werk dus dat én een cultureel goed is én een waarde heeft die hoger ligt dan de drempel die is vastgelegd voor de categorie waartoe het behoort.

Net als voor de verzending berust de bevoegdheid voor de export bij de Gemeenschappen. Afhankelijk van de plaats waar het werk wordt bewaard, moet men dus verplicht een beroep doen op het bestuur van een van beide Gemeenschappen. Alleen de eigenaar van een werk dat wordt bewaard op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de keuze en mag zich zowel tot de Franse als tot de Vlaamse Gemeenschap richten.

We kunnen hier niet alle denkbeeldige situaties op een rijtje zetten. Ik stel voor dat we een voorbeeld nemen. Ik ben eigenaar van een schilderij van een anonieme zeventiende-eeuwse kunstenaar en ik wil dat werk uitvoeren naar Genève. Eerste vraag die ik mij moet stellen: is mijn schilderij een 'cultureel goed'? Ik kijk dus naar wat Europa erover zegt en stel vast dat schilderijen die volledig met de hand tot stand zijn

Félicien Rops, *Pornocratès*, 1878

Fernand Khopff, *Les Caresses*, 1896

gekomen, op eender welke drager en met gelijk welke grondstof, die meer dan vijftig jaar oud zijn en niet meer in het bezit van degene die ze gemaakt heeft, als culturele goederen kunnen beschouwd worden. Mijn schilderij is meer dan vijftig jaar oud en ik heb het niet zelf vervaardigd. Rest mij nog na te gaan hoeveel het waard is en dat bedrag te vergelijken met de drempel die is vastgelegd voor schilderijen, namelijk 150.000 euro. Is mijn schilderij meer waard, dan heb ik een toelating nodig. Is het minder waard, dan stuur ik het naar Zwitserland zonder mij nog verdere vragen te stellen.

Ouderdom en waarde zijn dus de belangrijkste inschattingcriteria voor schilderijen. Voor sommige intussen klassieke werken van hedendaagse kunst zal het niet makkelijk zijn om te achterhalen of ze nu net voor dan wel net na 1955 ontstaan zijn en dat kan voor problemen zorgen. En bij het schatten van hun waarde is een zekere dosis subjectiviteit niet uit te sluiten. Bezit ik een meesterwerk van Pierre Alechinsky uit het begin van de jaren 1970, geschilderd op doek, van zeer grote afmetingen en met een waarde die boven de 150.000 euro ligt, dan mag ik dat zonder problemen uitvoeren, omdat het minder dan vijftig jaar oud is. Idem voor de jongste generaties, maar voor een grote Max Ernst uit de jaren 1920 moet ontegensprekelijk toelating worden gevraagd.

Het bestuur van de betrokken Gemeenschap zal dan nagaan welk verlies haar erfgoed door een eventuele uitvoer zou lijden. Om de omvang daarvan vast te leggen zal zij een beroep doen op de beschermingscriteria die in haar eigen wetgeving zijn vastgelegd. Het spreekt vanzelf dat wat niet mag verzonden worden, ook niet mag uitgevoerd worden, althans niet definitief. Dat geldt zowel voor de Vlaamse als voor de Franse Gemeenschap. Trouwens, ook in de laatste bestaat het begrip 'beschermde kunstwerk'. Volgens sommigen valt dat samen met het begrip 'schat', terwijl anderen het decreet zo interpreteren dat beide begrippen niet dezelfde lading dekken. In het laatste geval zou men moeten nagaan in welke categorie de Gemeenschap het betrokken werk onderbrengt. Zou – want zoals ik eerder geschreven heb, moet het decreet van 11 juli 2002

nog verder worden uitgewerkt, en dus heeft het niet veel zin veronderstellingen te maken over het lot van beschermde goederen, want in feite bestaat die categorie nog altijd niet. Concreet betekent dit dat de Franse Gemeenschap op dit ogenblik bijna automatisch de gevraagde toestemming verleent. Wel gaat zij na of het werk niet van frauduleuze herkomst is (gestolen of afkomstig uit een andere lidstaat, waar de exportregels veel strenger zijn, zodat het werk naar België is gebracht om daar makkelijker een toelating tot uitvoer te verkrijgen).

In de Duitstalige Gemeenschap lijkt men op dezelfde manier om te springen met het afleveren van toelatingen. In de Vlaamse Gemeenschap kan het voorkomen dat het bestuur door de aanvraag voor een uitvoervergunning het bestaan ontdekt van een belangrijk werk, en dus de procedure start om het te beschermen, wat uiteindelijk kan betekenen dat de gevraagde vergunning geweigerd wordt. Dat hoeft geen reden tot paniek te zijn, want het Vlaamse decreet viseert alleen de heel belangrijke stukken en het is allicht niet de bedoeling om halsoverkop te gaan beschermen. Trouwens, de eigenaar van het beschermde stuk kan dan aan de Vlaamse Gemeenschap vragen zijn werk te kopen, en de procedure van waardebeoordeling schijnt billijk te zijn, al dient gezegd dat zich nog geen concreet geval heeft voorgedaan.

Tot slot herinneren we eraan dat al het bovenstaande de verzending en de uitvoer vanuit België betreft en dat hetzelfde soort vragen natuurlijk ook rijst als een verzamelaar een kunstwerk uit het buitenland in België wil invoeren. Die verzamelaar moet dan nagaan of het betrokken stuk in het land van herkomst niet het soort bescherming geniet dat verhindert dat het werk het land verlaat. Voor u in het buitenland een werk van enige waarde aankoopt, doet u er dus best aan de nodige inlichtingen in te winnen ...

Henry Bounameaux
Expert

Lector aan de Université Libre de Bruxelles
Secretaris-generaal van de Belgische Kamer
van Experts in Kunstvoorwerpen

De agenda van The Art Society

The Art Society biedt u een programma 2005–2006 aan met de nadruk op exclusieve bezoeken die niet toegankelijk zijn voor het grote publiek. Hieronder vindt u de juiste data.

Vrijdag 14 oktober 2005. Uitwisseling met de verzamelaars- en beleggersclub **Groeninge** in Brugge, op uitnodiging van haar voorzitter **Leo Van Tuyckom**.

Donderdag 10 november 2005. Bezoek aan de collectie van de groep **Concordia** in Waregem. Deze verzameling, die in de jaren 80 tot stand kwam, is vandaag een van de mooiste hedendaagse kunstcollecties in België. Het gebouw met zijn zuivere en poëtische vormen is het werk van de beroemde Belgische architect en designer Vincent Van Duysen.

Dinsdag 17 januari 2006 - datumwijziging! Conferentie in Brussel: persoonlijke selectie en topaankopen van verschillende kunstcritici. Geen werken van artiesten die records braken in de verkoopzalen, maar eerder betaalbare, beloftevolle kunstenaars.

Zaterdag 18 februari 2006. Daguitstap naar **Antwerpen**, met een bezoek aan het **Antwerpse Luchtschipgebouw**, het ruime tentoonstellingsatelier van **Panamarenko**, visionair kunstenaar wiens constructies ruimte, beweging, vliegen, energie en zwaartekracht verkennen. We maken een omweg via het nieuwe hedendaagse kunstcentrum **Extra City**, in een oude graansilo aan het Kattendijkdok en ten slotte brengen we een bezoek aan de **HeadquARTers** van de **Katoen Natie**, die niet alleen een belangrijke verzameling werken telt van de Cobrabeweging en van hedendaagse Vlaamse kunstenaars, maar ook een van 's werelds belangrijkste collecties van kostbare weefsels uit de Oudheid.

Donderdag 16 maart 2006. Bezoek aan de tuinen en de hedendaagse kunstcollectie van het **Kasteel van Wijlre**, vlak bij Valkenburg in Nederland. Het **Hedge House**, het paviljoen waarin verschillende werken zijn ondergebracht, is een voorbeeld van ascetisme en respect voor de omringende natuur.

Donderdag 20 april 2006. Hedendaagse kunstbeurs **Art Brussels** en verwante evenementen: bezoek in **Preview** en mogelijkheid tot bijwonen van de verschillende activiteiten voor **VIP**. The Art Society hoopt ook een exclusief moment voor haar leden te kunnen reserveren.

Begin mei 2006. Wij brengen u zo spoedig mogelijk op de hoogte van alle details betreffende dit evenement.

Mei – juni 2006. Bezoeken aan **privé-collecties in België**. Twee gepassioneerde kunstverzamelaars hebben al aanvaard de deuren van hun privé-woning voor ons te openen: twee verschillende en zeer persoonlijke collecties.

Het hele seizoen biedt The Art Society haar leden exclusieve en originele ontmoetingen. Gewoonlijk zijn die uitsluitend voorbehouden aan de leden, een beperkt aantal activiteiten is niettemin toegankelijk voor een breder publiek.

En ook enkele biënnales:

2e biënnale voor videokunsten,
Contour, in Mechelen

8e Biënnale van Lyon,
met als thema tijdsbeleving,

9e Biënnale van Istanbul,
met Istanbul als thema,

51e Biënnale van Venetië,
met als thema's "altijd een beetje verder"
en kunstbeleving.

En tot slot enkele belangrijke kunstbeurzen:

Fiac, Parijs, van 6 tot 10 oktober 2005,

Frieze Art Fair, Londen, van 21 tot 24 oktober 2005,

Art Cologne, van 28 oktober tot 1 november 2005,

Paris Photo, van 17 tot 20 november 2005,

Art Basel Miami Beach, van 1 tot 4 december 2005.

1

2

3

4

5

1 Noboyushi Araki, *Kaori*, 2004, © courtesy of the artist

2 Noboyushi Araki, *From Erotos*, 1993, © courtesy of the artist

3 Noboyushi Araki, *From Erotos*, 1993, © courtesy of artist

4 Panamarenko, *Panama Nova Zemblaya*, 1996,

© Fondation Cartier pour l'Art Contemporain, Paris

Binnenkort ... in België en omgeving

van 17 september 2005 tot 20 november 2005, www.contour2005.be
curator Cis Bierinckx

van 14 september tot 31 december 2005, www.biennale-de-lyon.org
curatoren Nicolas Bourriaud en Jérôme Sans

van 16 september tot 30 oktober 2005, www.iskv.org
curatoren Charles Esche en Vasif Kortun

van 12 juni tot 6 november 2005,
voor de eerste keer met twee vrouwelijke curatrices,
Rosa Martínez en María de Corral,

www.fiac-online.com

www.friezeartfair.com

www.artcologne.de

www.parisphoto.fr

www.artbasel.com

In **Brussel** wijden de **Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België** (www.fine-arts-museum.be) een retrospectieve tentoonstelling aan het werk van de grote Belgische kunstenaar **Panamarenko**. Van 30 september 2005 tot 29 januari 2006 brengt de tentoonstelling, in nauwe samenwerking met de kunstenaar zelf, voor de allereerste keer een overzicht van diens volledige oeuvre, met werken uitgeleend van grote internationale, particuliere en publieke collecties. De **Botanique** (www.botanique.be) verwelkomt een retrospectieve van het werk van de bekende Franse fotografe **Bettina Rheims**, vanaf haar debuut tot de recente reeks *Shanghai* uit 2003. De tentoonstelling loopt van 15 september tot 13 november 2005.

In **Deurle** opent het **Museum Dhondt-Dhaenens** (www.museumdd.be) zijn deuren voor twee kunstenaars die steeds meer bekendheid verwerven: de Weense Elke Krystufek en de Belg Patrick Vanden Eynde. **Patrick Vanden Eynde** creëerde speciaal voor de tentoonstelling een nieuwe reeks schilderijen van grote dimensies, met als thema de manier waarop het visuele geheugen werkt. Het werk van **Elke Krystufek** is zeer complex en maakt gebruik van verschillende media om de grenzen van het menselijke denken af te tasten (van 18 september tot 23 oktober 2005). In november wordt de tentoonstelling vervangen door een al even interessante expo met video's en nieuwe schilderijen van de Portugees **Juliao Sarmiento** (van 13 november 2005 tot 22 januari 2006).

In **Gent** toont het **S.M.A.K.** (www.smak.be) een reeks foto's van de Rus **Sergej Bratkov**, die voorgesteld werd in het Russische paviljoen op de Biënnale van Venetië in 2003. Het oeuvre van de kunstenaar is sterk beïnvloed door zijn afkomst en wortelt in het Sovjetrealisme (van 8 oktober tot 8 januari 2006).

In **Parijs** toont het **Musée du Jeu de Paume** (www.jeudepaume.org) in de vestiging Concorde video's en foto's van **Michael Rovner**. Deze Israëlische kunstenaar werkt rond reële of symbolische grenzen en graaft verder dan de grenzen van haar land (van 4 oktober tot 31 december 2005).

Ook in **Parijs** in het **Centre Pompidou** (www.centrepompidou.fr) stelt *Big-Bang, Destruction et Création dans l'art du XXème siècle* zich voor als een van de eerste thematische en niet-chronologische tentoonstellingen van het museum. Ze toont de moderne kunst in al haar vormen, volledig vrij en zonder onderscheid: video, architectuur, literatuur, design, beeldhouwkunst en fotografie vanaf het einde van vorige eeuw tot vandaag (van 15 juni tot 27 februari 2006). Noteer alvast ook de tentoonstelling Dada, die loopt van 5 oktober tot 9 januari 2005.

In **Tilburg** stelt het **Museum De Pont** (www.depont.nl) van 10 september 2005 tot 8 januari 2006 een tentoonstelling voor met de titel *Beyond the Horizon, paintings 1994-2005*, gewijd aan **Robert Zandvliet**. De Nederlandse kunstenaar gebruikt in zijn schilderijen een zeer ver ontwikkelde eigen visuele taal.

In **Eindhoven**, in het **Van Abbemuseum** (www.vanabbemuseum.nl), is de benoeming van museumdirecteur Charles Esche tot curator van de Biënnale van Istanbul de aanleiding voor de tentoonstelling *Eindhoven-Istanbul*. Ze toont een selectie van de werken die te zien waren op de Biënnale van 1987 tot 2005 en die een weerspiegeling zijn van de verandering van de stad gedurende de voorbije jaren (van 1 oktober 2005 tot 29 januari 2006).

In **Rotterdam** bestelde het museum **Boijmans van Beuningen** (www.boijmans.nl) een speciaal project voor de drie Bodon-zalen bij **Olafur Eliasson**, de IJslands-Deense kunstenaar die vorig jaar veel lof toegezwaaid kreeg voor zijn project in Tate Modern in Londen (van 8 oktober 2005 tot 27 november 2005).

In **Keulen** heeft van 29 oktober 2005 tot 22 februari 2006 in het **Ludwig Museum** (www.museenkoeln.de) een tentoonstelling plaats in samenwerking met kunstenaar **Rosemarie Trockel**. *Menopause* toont het volledige werk van de artieste sinds 1980, evenals de verschillende media waarvan ze gebruikmaakte.

In **Londen** zet de **Serpentine** (www.serpentinegallery.org) het oeuvre van twee kunstenaars met internationale faam in de kijker: **Ilya en Emilia Kabakov**. Ze creëerden speciaal voor deze tentoonstelling een nieuwe installatie, *The House of Dreams*, rond slaap en droom. De twee kunstenaars waren de eerste van wie het werk tijdens hun leven in het Hermitage Museum werd getoond (van 19 oktober 2005 tot 8 januari 2006). De **Barbican Art Gallery** (www.barbican.org.uk) besteedt aandacht aan de fotografische kunstenaar **Nobuyoshi Araki**. Zijn werk draait rond het thema van maatschappelijke taboes zoals seksualiteit en de dood (van 6 oktober tot 22 januari 2006).

5 Michael Rovner, *The Well*, 2004, courtesy Pace Widenstein, New-York, © Michael Rovner, Adagp, Parijs 2005

6 Tentoonstelling *Big-Bang*, zicht van de zaal *Construction - Le corps désenchanté*, Centre Georges Pompidou, © Adagp, Parijs 2005

7 Ilya en Emilia Kabakov, *20 ways to Get an Apple*, *Listening to the Music of Mozart*, 1997, foto courtesy of the artists Sean Kelly and Gallery, New York, © Ilya & Emilia Kabakov, 2005

8 Panamarenko, *Umbilly II*, 1977, © Offizierschule der Luftwaffe, Fürstenfeldbruck

Toetredingsaanvraag

Dhr. / Mevr. / Dhr. en Mevr.

Naam Voornaam

wenst/wensen lid te worden van **The Art Society**.

straat nr. bus

postcode woonplaats

tel. gsm

e-mail fax

Elke toetredingsaanvraag is onder voorbehoud van goedkeuring.

Lidmaatschapsbijdrage koppel € 800 alleenstaande € 500

per overschrijving op de rekening 310-1801801-15 op naam van The Art Society

per domiciliëring via rekeningnummer, | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Datum en handtekening:

De lidmaatschapsbijdrage is geldig voor 12 maanden en omvat alle toegangs-, sprekers- en receptiekosten. Alleen de eventuele transportkosten zijn niet inbegrepen. Het lidmaatschap van The Art Society is voorbehouden voor particuliere kunstverzamelaars en -liefhebbers. De aanvragers verklaren op hun erewoord dat ze geen galeriehouder, kunsthandelaar of kunstadviseur zijn. Als u zich wenst te verzetten tegen de mededeling van uw gegevens aan de partners van The Art Society, kunt u hier aankruisen.

THE ART SOCIETY

